Голові разової спеціалізованої вченої ради
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
доктору юридичних наук, професору,
завідувачу кафедри адміністративного права та процесу
Навчально-наукового інституту права
Діхтієвському Петру Васильовичу

ВІДГУК

офіційного опонента доктора юридичних наук, професора, завідувача кафедри теорії та історії держави і права юридичного факультету Вищого навчального закладу «Національна академія управління» Чуба Антона Володимировича

на дисертацію Єфіменко Крістіни Олегівни на тему: «Публічне управління у сфері публічно-приватного партнерства в Україні», подану на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність теми дисертаційного дослідження

Актуальність теми дисертаційного дослідження Єфіменко Крістіни Олегівни зумовлена комплексом сучасних викликів, що постали перед Україною на сучасному етапі її державного, соціально-економічного та правового розвитку.

Питання публічно-приватного партнерства тривалий час перебувають у центрі уваги вітчизняної та зарубіжної наукової спільноти. Водночас в Україні цей інститут досі не набув належного рівня практичної ефективності та розвитку, що зумовлено низкою чинників, серед яких недостатній рівень довіри приватного сектору до органів публічної влади, надмірна складність процедур підготовки та реалізації проєктів, а також недостатня прозорість і

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Вх. № 404 ІІІ/ч
«9» 06 2026 р.

доступність інформації щодо потенційних проєктів публічно-приватного партнерства.

Особливого значення використання механізмів публічно-приватного партнерства набуває в умовах російської збройної агресії проти України та необхідності післявоєнного відновлення, з огляду на можливості залучення фінансових, управлінських, організаційних і технологічних ресурсів приватного сектору для задоволення публічного інтересу та вирішення суспільно значущих завдань.

Водночас ефективність функціонування інституту публічно-приватного партнерства безпосередньо залежить від якості публічного управління у відповідній сфері, що зумовлює необхідність ґрунтовного наукового осмислення адміністративно-правових засад, механізмів та інструментів публічного управління у сфері публічно-приватного партнерства.

Додаткової актуальності досліджуваній проблематиці надають процеси оновлення національного законодавства у сфері публічно-приватного партнерства та необхідність його подальшої гармонізації з правом Європейського Союзу. Це потребує не лише формально-юридичного аналізу відповідних правових норм, а й комплексного дослідження особливостей їх практичної реалізації та ефективності правозастосування.

Тематика дисертаційного дослідження узгоджується із сучасними напрямами розвитку адміністративно-правової науки, спрямованими на вдосконалення системи публічного управління, розвиток інституту публічно-приватного партнерства та підвищення ефективності взаємодії держави, бізнесу і суспільства.

Таким чином, обрана тема дисертаційного дослідження є актуальною, має вагоме теоретичне та практичне значення, а її розроблення відповідає стратегічним напрямам розвитку правової системи України в умовах євроінтеграції.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій

Дисертаційна робота характеризується високим рівнем обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, що підтверджується системністю викладення матеріалу, логічною послідовністю аргументації та використанням широкого кола джерел.

Високий рівень обґрунтованості, зокрема, досягнуто завдяки комплексному підходу та застосуванню сукупності загальнофілософських, загальнонаукових та спеціально-юридичних методів наукового пізнання.

Авторкою здійснено ґрунтовний аналіз вітчизняної нормативно-правової бази, що регулює сферу публічно-приватного партнерства, включаючи Конституцію України, спеціальні закони, підзаконні акти, міжнародні договори, а також акти Європейського Союзу, що дозволило забезпечити комплексний підхід до дослідження відповідних правовідносин.

Аналіз структури та змісту дисертаційного дослідження

Структура та зміст роботи є логічно вибудуваними та відповідають поставленій меті й науковим завданням дослідження. Дисертація побудована за класичною схемою: складається з анотації, вступу, трьох розділів, логічно об'єднаних у вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків, що в цілому відповідає вимогам до наукових робіт такого рівня. У вступі належним чином обґрунтовано актуальність теми дисертаційного дослідження, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, окреслено методологічну основу, сформульовано положення наукової новизни та розкрито практичне значення отриманих результатів.

Перший розділ має теоретико-правовий характер, присвячений дослідженню сутності публічно-приватного партнерства, його генезису та місця у системі публічного управління. У межах цього розділу авторкою здійснено аналіз наукових підходів до визначення поняття, розглянуто етапи

становлення та розвитку, визначено ключові ознаки інституту публічно-приватного партнерства.

Другий розділ є ключовим з точки зору розкриття предмета дослідження, оскільки присвячений безпосередньо аналізу механізму адміністративно-правового забезпечення публічного управління у сфері публічно-приватного партнерства. Авторкою досліджено нормативно-правове забезпечення, визначено систему суб'єктів публічного управління у сфері публічно-приватного партнерства, їх повноваження та особливості взаємодії. Також розглянуто особливості публічного управління у сфері публічно-приватного партнерства в окремих галузях економіки.

Третій розділ присвячено аналізу європейського досвіду публічного управління у сфері публічно-приватного партнерства та можливостям його імплементації в Україні. Здійснено порівняльно-правовий аналіз законодавства та практики держав- членів Європейського Союзу.

Структурна логіка роботи забезпечує цілісність дослідження. Висновки до розділів та загальні висновки дисертації є логічно узгодженими зі змістом роботи. Оформлення дисертації здійснено з дотриманням вимог до такого виду робіт. Список використаних джерел відображає достатній рівень опрацювання наукової літератури, нормативно-правових актів, статистичних даних та судової практики. Робота написана академічною мовою з використанням юридичної термінології, характеризується чіткістю викладу матеріалу та логічною послідовністю аргументації.

Аналіз дисертаційного дослідження не дає підстав для висновків про порушення принципів академічної доброчесності. У дисертації відсутні ознаки академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації результатів дослідження. Авторка коректно використовує праці інших науковців із належним посиланням на джерела.

Наукова новизна та практичне значення одержаних результатів

Наукова новизна дисертаційного дослідження полягає у формуванні системного підходу до дослідження публічного управління у сфері публічно-приватного партнерства в Україні. Авторкою вперше запропоновано авторське визначення поняття публічного управління у сфері публічно-приватного партнерства, що відображає його комплексний характер. Також розкрито структуру публічного управління у сфері публічно-приватного партнерства, яка охоплює суб'єктів, об'єкт, керуючий вплив та зворотні зв'язки, а також обґрунтовано, що особливістю такого управління є розподіл повноважень між публічним та приватним партнерами на різних стадіях проєкту публічно-приватного партнерства. Удосконалено періодизацію становлення та розвитку публічно-приватного партнерства в Україні (виділено шість етапів), класифікацію суб'єктів публічного управління у сфері публічно-приватного партнерства та рекомендації щодо створення нових спеціальних органів публічного управління у сфері публічно-приватного партнерства. Подальшого розвитку набули аналіз європейського досвіду правового регулювання та інституційного забезпечення публічно-приватного партнерства, а також конкретні пропозиції щодо внесення змін до законів України «Про публічно-приватне партнерство», «Про охорону культурної спадщини» та Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Практичне значення результатів дисертаційного дослідження Єфіменко Крістіни Олегівни полягає в можливості використання сформульованих висновків і рекомендацій у науково-дослідній сфері у ході подальших наукових досліджень публічного управління у сфері публічно-приватного партнерства, у нормотворчій діяльності з метою вдосконалення законодавства України у сфері публічно-приватного партнерства, у правозастосовній діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також при підготовці та реалізації ними проєктів публічно-приватного партнерства, зокрема у сферах енергетики, оборони та культури. Крім того,

практичне значення результатів дисертаційного дослідження підтверджується актами впровадження від Міністерства культури України, Акціонерного товариства «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом», Державного спеціалізованого підприємства «Чорнобильська атомна електростанція», Акціонерного товариства «Фонд декарбонізації України» та Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Т. Шевченка, що свідчить, що результати дослідження вже використовуються у нормотворчій, практичній та навчальній діяльності.

Основні наукові положення та результати дисертаційного дослідження висвітлено у 11 публікаціях, серед яких 1 стаття у закордонному виданні, проіндексованому у базах даних Web of Science Core Collection, 4 статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, та 6 тез доповідей на науково-теоретичних та науково-практичних конференціях і круглих столах.

Аналіз публікацій та апробації результатів дисертаційного дослідження на науково-практичних конференціях, круглих столах та інших наукових заходах Єфіменко К.О. дає підстави для висновку про належний рівень їх оприлюднення, відповідність тематиці дослідження, а також про те, що основні наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані в роботі, достатньо повно викладені в опублікованих здобувачем наукових публікаціях та пройшли апробацію у науковому середовищі.

Питання для дискусійного обговорення

Поряд із беззаперечними перевагами, науковою новизною та практичною значущістю дисертаційного дослідження, у роботі Єфіменко Крістіни Олегівни містяться положення, які мають дискусійний характер та потребують додаткового уточнення або більш глибокого обґрунтування.

Передусім звертає на себе увагу та водночас потребує додаткової аргументації пропозиція авторки, що стосується підходу до визначення кола суб'єктів публічного управління у сфері публічно-приватного партнерства (с.

69-70), відповідно до якого до таких суб'єктів віднесено як публічних, так і приватних учасників партнерства, а також обґрунтовується, що приватний партнер після укладення договору публічно-приватного партнерства набуває статусу суб'єкта публічного управління.

Як свідчить аналіз механізмів державного контролю та нагляду у сфері публічно-приватного партнерства, держава в особі уповноважених органів завжди зберігає за собою ключові контрольні, регуляторні та управлінські функції, а також відповідальність за результати реалізації відповідних проєктів. Участь приватного партнера у виконанні делегованих функцій та реалізації проєктів публічно-приватного партнерства не завжди означає набуття ним статусу суб'єкта публічного управління у власному значенні цього поняття, а радше свідчить про його залучення до виконання передбачених договором завдань у межах партнерських відносин із публічним партнером із метою задоволення публічного інтересу.

Також в роботі приділено недостатньо уваги питанням юридичної відповідальності суб'єктів управління у процесі реалізації проєктів публічно-приватного партнерства. Єфіменко К.О. ґрунтовно аналізує договірні механізми розподілу ризиків та відповідальності між публічним і приватним партнерами, однак проблематика адміністративної відповідальності посадових осіб органів публічної влади за дії чи бездіяльність, пов'язані з підготовкою, супроводом або контролем за реалізацією проєктів публічно-приватного партнерства, залишається поза межами детального наукового аналізу. Більш глибоке опрацювання зазначених аспектів сприяло б підвищенню рівня теоретичної завершеності та практичної значущості дослідження для ефективної діяльності суб'єктів публічного управління у сфері публічно-приватного партнерства.

Крім того, видається слушним звернути увагу на дискусійний аспект роботи, який стосується запропонованого авторкою підходу щодо необхідності поширення дії Закону України «Про публічно-приватне

партнерство» на сферу оборони та оборонно-промислового комплексу (с. 152). Безсумнівно, залучення приватного капіталу, інноваційних технологій та управлінського досвіду до оборонної сфери в умовах триваючої російської збройної агресії є стратегічно важливим завданням, а окремі елементи такої взаємодії вже фактично реалізуються у формі спільних проєктів із виробництва озброєння та військової техніки.

Разом із тим, ефективне функціонування механізмів публічно-приватного партнерства пов'язане з дотриманням принципів прозорості, відкритості конкурсних процедур, публічної підзвітності та залучення громадськості, які виступають ключовими ознаками публічного управління у сфері публічно-приватного партнерства. Таким чином, потребує окремого обґрунтування те, яким чином дисертантка пропонує вирішити об'єктивно існуючу колізію між зазначеними фундаментальними засадами публічно-приватного партнерства та спеціальним режимом секретності, що є невід'ємною ознакою оборонної сфери та поширюється на значний обсяг інформації про потреби, спроможності й технологічні рішення у цій галузі.

Водночас слід підкреслити, що зазначені зауваження мають переважно дискусійний та рекомендаційний характер, спрямовані на подальше вдосконалення дослідження та не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Загальний висновок

Загальний аналіз роботи свідчить про самостійність і цілісність проведеного дисертаційного дослідження на тему «Публічне управління у сфері публічно-приватного партнерства в Україні», у якому здійснено системний аналіз теоретичних і практичних аспектів публічного управління у сфері публічно-приватного партнерства.

Дисертація відзначається актуальністю обраної тематики, належним рівнем обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, що

містяться у дисертації, а також належним теоретичним та практичним значенням.

У цілому дисертація Єфіменко Крістіни Олегівни відповідає встановленим вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». За рівнем актуальності, наукової новизни, теоретичної та практичної значущості отриманих результатів вона заслуговує на позитивну оцінку.

Враховуючи викладене, вважаю, що дисертація на тему «Публічне управління у сфері публічно-приватного партнерства в Україні» відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її авторка Єфіменко К.О. заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент:
доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри теорії та історії держави
і права Вищого навчального закладу
«Національна академія управління» **Антон ЧУБ**

«08» червня 2026 року

Підпис А. Чуба
ЗАСВІДЧУЮ
Начальник відділу персоналу та студентів
«08» 06 2026 р.

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Вх. № 404 «12»
«9» 06 2026 р.